

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 8 februari 1898, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag, innefattande ändring i 2 kap. 3 § kyrkolagen, dels ock en i sammanhang dermed väckt motion.

Genom proposition, n:o 14, af den 22 december 1897, hvilken af båda kamrarna blifvit till lagutskottet hänvisad, har Kongl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag,

innefattande ändring i 2 kap. 3 § kyrkolagen.

Med ändring i 2 kap. 3 § kyrkolagen förordnas som följer:

Konsistorium ege, der sådant af omständigheterna föranledes, förordna, att i stället för föreskrifna morgon- och aftonböner i kyrkan andra offentliga andaktsstunder skola å lämplig tid och plats hållas.

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehaft en inom Andra Kammaren af herr *Lindblad* väckt motion, n:o 107, af följande lydelse:

»Då Kongl. Maj:t till innevarande Riksdag aflåtit proposition om ändring af 2 kap. 3 § kyrkolagen, hvilken ändring kyrkomötet delvis begärt, torde det vara lämpligt att på samma gång söka få den i propositionen afsedda lättningen att i någon ytterligare mån utsträckas. Tillfället

härtill synes dess lämpligare, som kyrkomötet antagligen å nyo måste tillfrågas, enär Kongl. Maj:t redan gått utöfver kyrkomötets hemställan.

Känt är, att i vissa församlingar kyrkorna ej äro väl placerade, utan, såsom byggda på en länge sedan förfluten tid, ofta nog blifvit förlagda i den tidigast odlade delen och sålunda skogsbygden i allmänhet blifvit vanlottad. Dessa afstånd lägga ett naturligt hinder för många eljest kyrkligt sinnades önskan att bevista de allmänna gudstjensterna. Till motverkande af sådana hinder har också i synnerhet det yngre presterskapet haft sig angeläget att hålla andaktsstunder på annan plats än i kyrkan. Under den mörkare årstiden medgifves knappast sådan anordning, men på öfriga tider af året kan det med god vilja lätt nog låta sig göra. Den af Kongl. Maj:t föreslagna ändringen skall otvifvelaktigt i någon mån öka möjligheterna härför; dock förekomma på landet ej synnerligen många obligatoriska morgon- och aftonböner. Deremot är det temligen vanligt att till söndagarne omedelbart efter högmessan förlägga de i kyrkolag påbudna passionspredikningarne. Nyttan af dessa torde vara mer än tvifvelaktig, då auditoriet efter 2 timmars gudstjenst antagligen ej med någon synnerlig uppmärksamhet eller andakt åhör ännu en predikan af samme prest. Deremot torde möjligheten af uppbyggelse förökas, om dessa predikningar i stället finge hållas på annan plats i församlingen och för ett nytt auditorium.

I alla händelser torde aldrig någon våda kunna uppstå deraf, att, då konsistorium tillerkännes att bevilja större frihet, denna frihet utsträcket äfven till de af mig omförmälda passionspredikningarne. Måhända har redan något konsistorium medgifvit sådan rätt, men det förefaller mig lämpligt, att, då lagen nu ändras, ändringsbestämmelserna sammanföras och ändringen blir så fullständig, att den tillgodoser ej blott städernas, utan äfven landets önskemål i denna sak.

Af dessa anledningar tillåter jag mig hemställa, att Riksdagen för sin del måtte besluta följande ändring af 2 kap. 3 § kyrkolagen:

Konsistorium ege, der sådant af omständigheterna föranledes, förordna, att i stället för föreskrifna morgon- och aftonböner i kyrkan *äfven som passionspredikningar* andra offentliga andaktsstunder skola å lämplig tid och plats hållas.

Hvad angår det i propositionen innefattade lagförslag, är utskottet af den mening, att detsamma bör vinna Riksdagens godkännande. Såsom 1893 års kyrkomöte, på hvars initiativ lagförslaget i fråga kommit till

stånd, uti sin till Kongl. Maj:t aflåtna skrifvelse i ämnet uttalade, kan det af erfarenheten bestyrkta förhållandet, att de i 2 kap. 3 § kyrkolagen föreskrifna morgon- och aftonbönerna i de flesta fall högst litet besökas, endast verka menligt för kyrkans anseende, och den föreslagna bestämmelsen angående dessa andaktsöfningars utbytande emot andra uppbyggelsestunder synes utskottet desto lämpligare, som enligt densamma det kommer att tillhöra vederbörande konsistorii afgörande, huruvida och i sådant fall på hvad sätt ett dylikt utbyte må ega rum. Derigenom möjliggöres nemligen att för hvarje särskildt fall taga hänsyn till de speciella förhållandena i den församling, der utbyte ifrågasättes — något som med en allmän regel för utbytets verkställande ej låte sig göra.

Motionärens förslag åter kan utskottet ej tillstyrka. Vål synes det utskottet, som om passionspredikningarne, der särskilda förhållanden sådant betingade, kunde hållas annorstädes än i kyrkan — något som, enligt motionärens uppgift, redan lärers förekomma å en del ställen —; men att, såsom motionärens förslag innebär, passionspredikningarne skulle kunna utbytas emot andaktsstunder af helt annan art, kan utskottet ej finna lämpligt. Passionspredikningarne, hvilka, som bekant, afhandla en af kärnpunkterna i den kristna religionen, Kristi pinas historia, äro nemligen ur kyrklig synpunkt af sådan betydelse, att någon inskränkning af desamma ej bör ifrågakomma.

Med stöd af det ofvan anförda hemställer alltså utskottet,

att Riksdagen, med afslag å herr Lindblads omförmälda motion, må bifalla det i förevarande proposition innefattade lagförslag.

Stockholm den 8 februari 1898.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Reservation:

af herr *Pettersson, C. F.*, mot viss del af motiveringen.
